

OLIMPIADA DE LECTURĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ*
Etapa județeană, 24 martie 2018

Secțiunea liceu – lector experimentat, nivelul 3 – clasele a IX-a și a X-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

30 de puncte

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

O LUME FĂRĂ TINE

de Beth Revis

- E vremea, Bo, zice Ryan, punându-mi o mână pe umăr. Mă scutur de sub mâna lui.
- Haide, prietene.

Se întinde din nou spre mine, dar mă trag într-o parte. „Prietene”. Ryan nu-mi e prieten și n-are rost să pretindă că mi-ar fi. Ryan nu este prieten cu nimeni.

Pașii mei sună dogit pe scândurile roase ale vechii faleze de lemn, dar curând trebuie să mă opresc. Poarta uriașă de metal din fața mea este vopsită în verde, ca să fie în armonie cu mediul ambiant, ceea ce e o prostie, pentru că mediul ambiant de aici nu e tocmai verde. În orice caz, mă oprește să înaintez. Nu că aș avea unde să evaderez.

Academia Berkshire, locul unde trăiesc cinci zile pe săptămână, se află pe o insulă. Nu-i un paradis tropical – nici vorbă. Dintre toate locurile din lume, se află taman în Massachussets. Tot ce e minunat la traiul pe o insulă aici este pe dos. Insulele au plaje și ocean, așa-i? Le găsești și pe Insula Pear, dar baftă dacă încerci să te distrezi la soare aici! Avem și noi soare, fără îndoială, dar este mereu ascuns de nori. Și de ploaie. Uneori de zăpadă. Ninge foarte des. Și bate vântul. Vântul este teribil de puternic și îți suflă nisipul în față de parcă ar avea o răfuială personală cu tine. Iar în vara scurtă pe care o avem, când chiar strălucește soarele, avem o lună în care ne potopesc roiuri de muște. Nu muște drăguțe, care numai bâzâie, ci muște verzi și grase. Înțeapă și mușcă și sunt cele mai ticăloase zburătoare cu putință, parcă făcute special să strice ziua oricui ar îndrăzni să creadă că traiul pe o insulă înseamnă să, nu știu, să zaci pe plajă sau să te bucuri de soare. Nu avem nici măcar o faleză de scânduri ca lumea. Faleza noastră a fost construită acum cincizeci de ani și e cam nasol să mergi desculț pe ea. Ca să nu mai vorbim că trece printr-o mlaștină, așa că singurii care chiar vor s-o folosească sunt boșorogii care se uită după păsări.

Ce-mi mai place viața pe insulă!

- Hai, frate, zice din nou Ryan, de data asta ceva mai nerăbdător. E timpul să plecăm.

Mă întorc și mă reazem cu spatele de poarta de metal.

- N-are niciun rost. Ryan ridică din umeri.

Mă desprind de poartă și îl urmez înapoi spre Berkshire, conacul de cărămidă care abia se vede printre copaci, în depărtare.

Doctorul spune că Berkshire a fost amplasat aici – la marginea unei insule care nu-i deloc un paradis tropical – datorită unei subvenții guvernamentale speciale. Mare parte din insulă este parc național. În capătul sudic, unde suntem noi, se află numai Berk și niște ruine vechi de-acum șaptezeci de ani unde a fost o „tabără” pentru bolnavi de poliomielită. Partea de nord a insulei este plină de chioșcuri cu înghețată și de turiști, dar noi ajungem foarte rar acolo.

Ryan merge târându-și picioarele înaintea mea și tace. Bun. Nu am chef de vorbă.

Sunt furios. Toată povestea asta nu are niciun sens. Toată ziua asta. Nu există vreun motiv pentru care să fiu aici. Pentru care să fac asta.

– Trebuie să înțelegi, mi-a spus dr. Franklin de dimineață, când l-am anunțat că nu mă duc la adunare. Oamenii au nevoie de împăcare.

– Eu n-am, am bombănit.

Doctorul mi-a adresat zâmbetul acela mios și compătimitor al oamenilor care cred că știu mai multe decât tine.

– Vino chiar și așa, a zis el.

Am sperat că dacă hoinăresc cât mai departe pe insulă, o să uite de mine. Sau măcar se va prefăce că a uitat. O să mă lase măcar de data asta să fiu invizibil. Dar nu.

Dăm colțul și Academia Berkshire se ridică în fața noastră austeră și oficială. Pe hârtie, probabil că viața mea pare cât se poate de minunată, din moment ce trăiesc într-un conac aflat pe o insulă. Dar exact așa cum Insula Pear este o variantă deformată a ceea ce ar trebui să fie o insulă, la fel este și clădirea enormă de cărămidă cu turla ascuțită. Nu-i palatul lui Bruce Wayne; este o școală cu internat.

Respir adânc și îmi potrivesc pașii ca să merg lângă Ryan, nu în urma lui. Sunt un ticălos. Sunt furios și nu vreau să fiu aici – și nu mă refer la insulă, vreau să spun aici. Pe insulă vreau să fiu. Vreau să fiu și la Berk. Nu mă înțelegeți greșit, povestea cu muștele, cu frigul și tot restul e nasoală, dar Academia Berkshire în sine... Locul ăsta este cel mai grozav lucru care mi s-a întâmplat vreodată.

Dar nu vreau să fiu... aici. Nu în acest moment. Nu în felul ăsta. Vreau să mă aflu aici, dar cu două săptămâni în urmă, când totul era bine. Sau acum șapte luni, când am urcat prima oară cu mașina drumul de pietriș spre ușile deschise ale Academiei. Sau acum opt luni, când nici măcar nu venisem la Berkshire și încă nu aflasem că urma să devină noul meu cămin. Aș vrea să fie atunci. Nu acum.

Deasupra arcadelor ușilor de nuc din capătul de sus al scării, unde încă mai zăbovesc niște elevi, atârnă pânze negre. Pe aleea circulară din față sunt parcate câteva mașini. Recunosc Buickul tatei. Grozav! Așadar, au fost invitate și familiile. Dr. Franklin, conducătorul grupului nostru, iese grăbit din clădire și coboară scările de cărămidă. Îi cade privirea pe mine și fața i se destinde; ridurile din jurul ochilor i se îmblânzesc, iar maxilarul i se descleștează.

– Vino, îmi spune cu blândețe.

Pe urmă se întoarce spre elevii care încă pierd vremea pe-afară și le aruncă o privire severă.

– Hai, toată lumea, a venit momentul.

Dr. Franklin ne conduce prin sălile cu pardoseală de lemn de la parterul conacului Berkshire. Foarte rar folosește cineva parterul – este un loc oficial, rezervat pentru Ziua Familiei, pentru banchetele academice, pentru ceremoniile de absolvire și, la un moment dat, după o adunare de fonduri, pentru un bal elegant dat de consiliul academiei în cinstea celor mai importanți susținători financiari ai școlii. Sofia și cu mine ne-am strecurat în bucătărie în dimineața de după bal și am șterpelit ce mai rămăsese în sticlele aproape goale de șampanie trezită, care urmau să fie aruncate.

Îl urmăresc pe doctor prin saloanele principale, cu pașii înfundați de covoarele groase care acoperă dușumeaua. La parter, totul este întunecos și sumbru – îmi place mult mai mult sala comună de la primul etaj pe care o împart cu cei din grupul meu. Personalul de la bucătărie a aranjat de-a lungul unui perete un bufet cu autoservire. Cred că azi vom mânca toți deodată, nu în serii, ca de obicei. Oare de ce atunci când se ivește în viață o undă de tragedie, oamenii în vârstă nu-și doresc decât să gătească? Nu e ca și cum o farfurie cu mâncare poate rezolva ceva. În jurul nostru plutește miros de cașcaval topit și de legume coapte, iar eu îmi încleștez pumnii.

O cină plăcută nu ne va face să ne simțim mai bine.

Doctorul deschide ușile largi din capătul holului lung și le ține ca să ieșim în curte. Ceilalți elevi de la Berkshire ne așteaptă deja în micul amfiteatru unde profesorii țin uneori cursuri în aer liber, atunci când nu e prea frig. Cercetez repede mulțimea și îmi descopăr familia undeva în spate, îmbrăcați în hainele cele mai bune. Tata probabil că îmi simte privirea. Se întoarce și mă urmărește cum cobor în spatele doctorului Franklin scările care duc la mica scenă de jos. Îmi vede blugii rupți și tricoul negru decolorat și clatină din cap. Las' să se uite, treaba lui! Există un motiv pentru care eu sunt la o școală cu internat, iar el este acasă – suntem amândoi bucuroși să fie niște kilometri între noi și prezența lui nu face decât să sublinieze cât de nasoală va fi ziua de azi.

Directorul școlii – un bărbat mai în vârstă, chel, cu sprâncenele ridicate spre cer – stă în mijlocul scenei, în fața unei mese. Pare plictisit, dar când dr. Franklin îi face semn, dă din cap, își îndreaptă spatele și arborează o mască plină de bunăvoință.

– Ne aflăm azi aici ca să comemorăm pe cineva dintre noi, psalmodiază el.

Vorbește încet, dar aproape toată lumea îl ascultă atent.

Nu și eu. N-am nevoie de minciunile lui. Urmăresc în schimb cum o parte din personal aranjează lampioane pe masă. După o clipă, directorul ridică vocea.

– Acum, vreau să-i invit aici pe cei mai apropiați prieteni ai Sofiei Muniz – colegii de grup și îndrumătorul ei – ca să spună câteva cuvinte.

Se trage înapoi, iar pentru o clipă arată ca și cum are de gând să înghiontească pe toată lumea și să dea buzna la mâncare. Dar unul dintre profesori îi oferă un scaun lângă masă și se așază acolo.

Doctorul ne împinge în față pe Ryan și pe mine. Gwen și Harold, ceilalți elevi din grupul nostru, coboară deja treptele de granit spre masa cu lampioane. Cum nu mă clintesc, dr. Franklin mă mai împinge o dată. Bine. O s-o fac. Chiar dacă-i ceva fals. Doctorul ia cuvântul primul. Vorbește despre Sofia ca despre eleva lui vedetă – și într-un fel cred că așa a și fost. Este. Este, adică. Dintre noi toți, Ryan are mai multă putere și control decât a avut vreodată Sofia, dar Sofia este genul de elevă liniștită și atentă pe care o plac profesorii. Nu face probleme niciodată. Și nici n-o dă în bară. Spre deosebire de mine.

Vocea doctorului este încordată, ca și cum ar încerca să-și rețină lacrimile, și abia acum, urmărindu-l cum încearcă să explice ce a însemnat Sofia pentru el – pentru noi toți –, simt cum mi se pune un nod mare în gât. Clipesc des și mă uit în altă parte, încercând să mă concentrez asupra iederii care se cațără pe pereții Academiei. Nu numai pe mine mă afectează absența Sofiei – trebuie să mă forțez să-mi reamintesc asta. Tuturor ne lipsește.

Când doctorul termină de vorbit, se întoarce spre noi. Își îndreaptă privirea spre mine și este clar ce așteaptă: vrea să vorbesc. Vrea să-mi iau rămas-bun.

Scrâșnesc din dinți, mijesc ochii și nu mă clintesc din loc. Dr. Franklin oftează și îi privește pe ceilalți. Harold n-ar vorbi niciodată în public; arată ca și cum ar fi gata să vomite chiar în clipa asta, numai pentru că stă aici. Întrucât toată treaba nu-l privește deloc, Ryan nu pare să dea nici măcar o ceapă degerată pe faptul că e aici. Dar Gwen tremură lângă mine și cuvintele stau să dea pe dinafară dinlăuntrul ei, așa cum apa clocotită zgâlțâie capacul unei oale. Vrea să vorbească, știu sigur. Dar se uită la mine și clatină foarte ușor din cap, iar doctorul încuviințează, acceptându-ne tăcerea.

Trecem în spatele mesei pe care personalul a pregătit-o pentru noi. Sunt cinci lampioane pe ea, toate de un alb palid. Gwen întinde mâna către primul și degetele îi scapără scânteii, dar dr. Franklin îi acoperă mâna cu a lui și o trage înapoi. Sunt părinți de față, oameni care nu fac parte din școală. Nu-i putem lăsa să vadă. Personalul aprinde lampioanele cu chibriturile lungi folosite pentru șemineuri, apoi ne întind fiecăruia câte unul. Dr. Franklin parcă ar da să mai spună ceva, ceva poetic, dar înainte să se lanseze într-o litanie funebră, las campionul să-mi alunece printre degete, și se ridică spre cerul cenușiu fără altă ceremonie. Ceilalți mă urmează, dar dr. Franklin dă drumul campionului său abia după ce mai murmură ceva numai pentru sine, cu ochii închiși și cu capul plecat. Toată lumea se uită în sus. O rafală de vânt zgâlțâie campionul lui Howard, șifonându-i hârtia umflată, dar apoi luminița prinde din nou avânt și le urmează pe celelalte în direcția oceanului.

Nimeni nu mă observă când plec. Am învățat asta de la Sofia. Este foarte ușor să te faci invizibil.

Mă afund în grădină – care înseamnă de fapt doar câțiva copaci cioturoși și niște tufișuri încâlcite – apoi ocolesc Academia și o iau spre marginea domeniului. Nu către ocean – nu înspre locul unde lampioanele se luptă cu vântul ca să se înalțe și mai sus –, ci către poarta și ruinele de lângă Berkshire. Spre ultimul loc unde am văzut-o.

Comemorarea asta cu vorbe goale și lampioane fragile nu-i decât o prostie. Și tot doliul ăsta n-are niciun rost. Pentru că Sofia n-a murit.

O aud înainte să o văd. Nu mă surprinde că este singura care s-a obosit să mă caute după comemorare.

– Salut, Gwen, zic eu, în timp ce ea se așază lângă mine. Îmi aruncă o privire posomorâtă. E ofticată că am plecat de la ceremonie.

– Nu doar ție îți este dor de ea, să știi.

– Știu.

Se uită urât la mine, dar apoi îi trece cheful de ceartă.

– Țasta a fost mai întâi locul meu, zice ea cu voce mai blândă. Eu i l-am arătat Sofiei.

Nu știam. M-am gândit mereu la horn ca la locul meu de pe insulă. L-am descoperit în prima săptămână, după ce am cercetat câte ceva despre Berkshire și am descoperit că pe insulă se află ruinele uneia dintre cele mai vechi case construite de coloniști. Privirea îmi alunecă spre placa înnegrită de bronz prinsă de cărămizile sfărâmițoase de lângă hotarul domeniului academiei: **RUINELE CASEI LUI CEDRIC MOOREHEAD. DISTRUSĂ DE UN INCENDIU ÎN 1775. CONSTRUITĂ ÎN SALEM ÎN ANII 1660 DREPT CASA LUI ISAAC GOODALE DIN IPSWICH ȘI MUTATĂ PE INSULA PEAR ÎN 1692.**

– De ce-ai venit aici? o întreb pe Gwen. Pocnește din degete și stârnește o flacără săltărească.

– Îmi plac hornurile.

– Aha. Bine.

Mie îmi place istoria, așa că am cercetat, desigur, ruinele, dar n-a mai rămas în picioare decât hornul. Totuși, mie îmi place locul ăsta pentru ceea ce a fost cândva – o casă construită înainte să fi fost America o țară – și pentru ceea ce trebuie să fi reprezentat – visul cuiva, locul de naștere al cuiva, raiul sigur al cuiva. Insula Pear n-a fost foarte populată. Demult, coloniștii aduceau aici cirezile de vite la păscut. Dar la un moment dat, o familie a hotărât că insula, cu roiurile ei de muște înțepătoare, cu vânturile ei sălbătice și cu vremea ei oribilă... insula asta ar putea reprezenta un cămin perfect. Hornul și vatra sunt tot ce-a mai rămas dintr-o familie. Oameni adevărați care au rezistat aici, acum câteva secole, cu viețile pierdute în decursul timpului.

Dar lui Gwen nu-i pasă de istorie. Ei îi place locul pur și simplu pentru ceea ce este acum. Se uită în centrul înnegrit al căminului, unde trebuie să fi ars de-a lungul timpului sute de focuri. Acum, acolo nu-i decât mușchi verde și câteva plante agățătoare. Gwen își împreunează palmele, mișcă prin aer degetul mare și în mijlocul lor apare o minge mică de foc. O aruncă spre iarba și plantele care cresc în vatra căminului, dar pământul este prea ud și verdețea prea crudă ca să se aprindă. Pe cărămizi se prelinge un firicel de fum, apoi dispare.

Asta este puterea lui Gwen. Pirochinezie. Abilitatea de a aprinde și de a controla focul. Gwen se uită la fum. Umbrele copacilor ajung până la noi, iar aerul este umed, rece și puțin sărat.

După o tăcere lungă, Gwen începe să vorbească.

– Lui Harold nu-i place deloc aici. Zice că sunt vrăjitoare prin preajmă, spune ea, dându-și ochii peste cap. Băiatul ăla e nebun de legat. Nu are doar niște probleme, este nebun-nebun.

Harold vorbește cu morții. Puterea lui este probabil mai mare decât oricare dintre puterile noastre, dar este cea mai puțin folositoare și s-ar putea ca până la urmă să-l dea complet peste cap. Doctorul lucrează des cu el, încearcă să-l ajute să-și controleze darul și să filtreze vocile auzite, ca să poată culege măcar câteva informații folositoare de la ele.

Gwen își întinde picioarele în față, cu privirea fixată pe cămin. Linștea dintre noi e tihnită. Eu nu simt nevoia să vorbesc; ne simțim amândoi în largul nostru stând pur și simplu împreună.

Înainte să vin la Berkshire, mă credeam singur. Am niște puteri pe care nu le are nimeni altcineva. Pot controla timpul... În fine, control este un cuvânt prea mare. Pot uneori să controlez timpul. Alteori mă controlează el pe mine, aruncându-mă aiurea prin istorie până când reușesc să mă întorc acolo unde ar trebui să fiu. Când au început episoadele astea, am crezut că ceva nu-i în regulă cu mine. Nu știam ce se întâmplă, așa că îmi era frică. Acum nu-mi mai este. Numai atunci când pierd controlul.

Prima oară am pierdut controlul asupra puterilor mele când aveam cincisprezece ani. Eram la ora de istorie și profesoara ne preda despre Războiul Civil. Ne vorbea despre Bătălia de la Shiloh, una dintre cele mai sângeroase, și ne-a spus cum s-a colorat în roșu un iaz de lângă câmpul de bătălie de la sângele curs din rănile soldaților. Ne-a explicat că asta-i o legendă și că probabil nu s-a întâmplat niciodată astfel, dar apoi am clipit. Și am ajuns acolo. Pur și simplu. Acum eram în clasă, iar în clipa următoare ajungeam la nenorocita de Bătălie de la Shiloh, în Tennessee, și era gălăgie, atât de mare gălăgie, încât aerul părea dens ca ceața și mirosea a sânge. Oamenii strigau, se trăgea cu pușca și cu tunul, iar eu puteam vedea toate astea. Și pe urmă am văzut iazul. Era exact cum îl descrisese profesoara: mic și roșu din cauza sângelui. Nu știu ce s-a întâmplat mai departe. Cred că m-am pierdut. Am început să țip, să țip, să țip și pe urmă am clipit din nou. Și m-am întors în clasă. Am speriat rău pe toată lumea, evident. Toată clasa se holba la mine. Trecusem dincolo atât de rapid, încât nu observase nimeni – în ochii celorlalți, urlam pur și simplu fără motiv. Ei nu știau că mie aerul încă îmi mirosea a sânge, a praf de pușcă și a moarte.

După episodul acela m-am speriat rău de tot. Dacă rămâneam blocat în trecut? Dacă îmi petreceam tot restul vieții sărind dintr-un timp în altul, fără să mă pot opri?

Dar m-a găsit dr. Franklin și am venit aici. Aici, unde Gwen își poate înfășura flăcări în jurul mâinilor, de parcă ar fi mânuși, unde Harold vorbește cu spiritele, iar ele îi răspund, unde Ryan poate mișca obiectele cu mintea și poate influența gândurile oamenilor. Toți cei de-aici avem puteri, mai puțin unii dintre membrii personalului și câțiva profesori. Chiar și dr. Franklin este unul dintre noi. Se poate vindeca pe sine și pe alții, ceea ce pare o ironie, pentru că este doctor, într-adevăr, dar doctor în sens academic, nu medical. Însă cu toate diplomele și cu toată experiența lui, n-a reușit să mă ajute să progrezes prea mult.

– La ce te gândești? mă întreabă Gwen, rupând tăcerea.

Ridic din umeri. E destul de jenant să recunosc că nu-mi pot controla prea bine puterile. De când am ajuns la Berkshire, ceilalți par să progrezesze mult mai rapid decât mine. Doctorul e de treabă, dar îmi dau seama că îl nemulțumește și pe el lipsa mea de progres.

Când m-a descoperit dr. Franklin și le-a spus părinților mei despre Academie, am fost cu toții foarte ușurați. Eu m-am bucurat că în sfârșit mă înțelegea cineva și oricum nu-mi prea plăcea liceul meu, așa că îmi prindea bine o schimbare de decor. Mi-a plăcut și că Berk era școală cu internat. Vreau să zic că țin la părinții mei, dar nu mă simt cu adevărat în largul meu acasă. Nu m-am simțit niciodată. Sincer să fiu, cred că mă înțeleg cu tata mai bine acum, când am plecat de lângă ei. Ne tolerăm mai ușor dacă stăm în aceeași casă doar în weekend. Relația noastră este construită pe absență. Nu-i de mirare că Berkshire a devenit adevăratul meu cămin.

– Aș vrea să știu la ce se gândea, zice Gwen, cu ochii încă ațintiți asupra vetrei.

Îmi aruncă o privire scurtă, dar apoi se uită iar în altă parte.

– Știi tu, înainte.

Nu vreau să vorbesc despre asta, despre ziua în care a dispărut Sofia. Mă doare inima numai când mă gândesc. O durere ascuțită, sfâșietoare. Și limba. Ce ciudat! Dacă mă gândesc la ziua în care Sofia a rămas blocată în trecut, mă doare limba. Undeva în spate, în gât. Mă doare pur și simplu. Parcă-i spaima fierbinte care ți se ridică în gâtlee atunci când simți nevoia să plângi și nu poți.

Deschid gura. Nu știu ce-o să-i spun lui Gwen, dar oricum nu contează, pentru că în clipa aceea, ea dispare. Aerul rece al amurgului este înlocuit de pâcla și de rouă dimineții, iar umbrele copacilor cad dintr-odată în direcția opusă mie. Și mă trezesc că stau în fața căminului cu horn în ziua în care a dispărut Sofia.

(traducere de Iulia Arsintescu)

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Cea mai mare parte a insulei reprezintă:

- a. Academia Berkshire;
- b. o plajă;
- c. un parc național;
- d. o ruină.

2. Bo vede pe alee:

- a. părinții;
- b. pe Gwen și pe Harold;
- c. pe doctorul Franklin;
- d. Buickul tatălui său.

3. Care este darul lui Harold:

- a. pirochinezia;
- b. comunicarea cu morții;
- c. vrăjitoria;
- d. controlul timpului.

4. Cu cât timp în urmă Bo nu avusese vreo legătură cu Berkshire:

- a. cu 8 luni în urmă;
- b. cu 7 luni în urmă;
- c. cu 50 de ani în urmă;
- d. cu două săptămâni în urmă.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei din text, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Bo a învățat de la Sofia să se facă invizibil.
2. Directorul școlii vorbește prima dată.
3. Bo afirmă că înainte să ajungă la Berkshire se credea singur.
4. Bo este întâmpinat de către doctorul Franklin și condus în conac.
5. Bo afirmă că Berkshire a devenit adevăratul său cămin.
6. Primii care coboară treptele de granit spre masa cu lampioane sunt Gwen și Harold.
7. Bo este solicitat de către Ryan să-l urmeze la Berkshire, la conacul de cărămidă.
8. Bo știe că lui Gwen nu-i păsa de istorie.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Precizează circumstanțele în care Bo a ajuns în Tennessee.
2. Explică motivul pentru care Insula Pear este „o variantă deformată a ceea ce ar trebui să fie o insulă.”
3. Explică motivul pentru care Bo crede că doctorul Franklin este unul dintre ei.
4. În text există următoarea secvență: „Comemorarea asta cu vorbe goale și lampioane fragile nu-i decât o prostie. Și tot doliul ăsta n-are niciun rost. Pentru că Sofia n-a murit.” Prezintă, în cel mult 10 rânduri, perspectiva personajului-narator asupra dispariției Sofiei.

D. (12 puncte)

Unul dintre prietenii tăi a postat pe facebook următoarea afirmație: „O lume fără tine de Beth Revis ilustrează destine nefericite.”

Redactează un text de cel mult 30 de rânduri care să reprezinte răspunsul tău la această postare. În redactarea răspunsului tău vei formula două argumente prin care să-ți susții poziția în raport cu afirmația dată și te vei raporta și la titlul romanului.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

LIMBAJUL IMAGINILOR

de Rodica Zafiu

Pentru postmodernismul dominant al vremii actuale, formele hibride de discurs și interferențele dintre limbaje apar ca fiind zonele culturale cele mai interesante. Inevitabil, cercetarea însăși a acestor forme trebuie să fie de tip interdisciplinar, în orice caz să uzeze de arta încrucișării ideilor și a competențelor (de fapt, dincolo de mode și de spiritul timpului, întotdeauna un ochi proaspăt și o minte formată în buna disciplină a unei specialități au produs idei noi prin investigarea altor domenii). Alexandra Vrâncianu, în cartea sa *Modele literare în narațiunea vizuală. Cum citim o poveste în imagini?* (București, Cavaliotti, 2002), pornește dinspre teoria literaturii, cu un solid bagaj de estetică, semiotică și lingvistică, pentru a studia manifestările narativității într-un discurs de tip non-verbal, pentru a urmări legătura dintre cuvânt și imagine, literatură și pictură. Studiul e serios, documentat, reușind să sistematizeze cu eleganță teorii diverse și complexe, organizându-le în jurul ideii de manifestare a narativului în imaginea fixă. E o performanță mai ales reunirea unor direcții de abordare diferite, care comunică de obicei prea puțin între ele: estetica și istoria artei, psihologia formei, iconografia (Panofsky, Gombrich, Arnheim, Pierre Francastel, Louis Marin, V.I. Stoichiță), semiotica vizuală (Eco), retorica (Grupul m), teoria literaturii (Chatman, Kibedy Varga) etc. Un loc special îl ocupă modelul de analiză narativă al lui Genette (unul dintre cele mai flexibile și mai productive în analiza narațiunii literare), căruia i se testează posibilitatea de aplicare, prin parametrii săi constitutivi, în studiul imaginii: sunt examinate astfel timpul (ordinea, durata, frecvența; elipsa, sumarul, pauza), modul (punctul de vedere, focalizarea), vocea. Acestora li se adaugă elementul care rămâne – în mod destul de surprinzător

– marginal în modelul Genette, deși este considerat de mulți autori ca un semn distinctiv al narativității: personajul. Bibliografia narativității – despre fabulă și subiect, temporalitate, personaj, punct de vedere, narator etc. – este enormă în teoria literară și a aplica această armătură teoretică altui domeniu – în care narativitatea poate părea exclusă (conform clasice distincții dintre artele succesiunii și cele ale simultaneității) sau oricum marginală și atipică – e un act productiv atât pentru teoria literaturii (care își verifică astfel instrumentele de lucru), cât și pentru istoria artei (în care apar unghiuri de vedere noi).

Autoarea ilustrează narativitatea imaginii prin exemple diferite, traversând (în interiorul culturii europene) mai multe epoci, curente și spații de comunicare: de la fresca religioasă și miniaturile din manuscrisele medievale, până la publicitatea și benzile desenate contemporane. De fapt, relațiile dintre imagine și text cuprinse în volum sunt numeroase și ridică probleme diferite: e vorba de imagini care pornesc de la text și de imagini care îl creează; de imaginea unică sau de secvența de imagini; de imaginea însoțită sau nu de un mesaj verbal (de la titlu la explicație și chiar la încorporarea textului în desen, în benzile desenate). Analiza detaliată (cuprinsă în capitolele centrale ale cărții) se bazează pe alegerea unor cazuri semnificative: tabloul cu temă literară, ilustrația de carte, seriile de gravuri satirice, banda desenate. E interesantă încercarea de a delimita și de a controla criteriile de potențială narativitate a imaginii: referirea intertextuală la o poveste (metoda non-vizuală) sau reprezentarea unei ființe în acțiune (metoda vizuală). Din combinarea acestor tipuri ideale rezultă grade diferite de narativitate; de altfel, două dintre ideile fundamentale – și, mi se pare, inatacabile – ale studiului Alexandrei Vrânceanu sunt cea privind caracterul determinant al receptării (o imagine oferă doar indicii narative; lectura tabloului le poate utiliza sau nu) și cea a gradualității. Volumul oferă exemple convingătoare de narativitate maximă a unei imagini (*Moartea lui Sardanapal*, de Delacroix: prototip al tabloului narativ prin reprezentarea acțiunii, trimiterea la o poveste, marcarea procesuală a fizionomiilor, orientarea compoziției spațiale spre exprimarea mișcării), dar și de imagini cu un minimum narativ actualizabil (un element perturbator, în măsură să declanșeze în privitor o poveste).

Capitolul despre ilustrație – al cărei rol poate fi ornamental, explicativ sau interpretativ – evocă unele cazuri din literatura română (colaborarea dintre Dimov și Pucă pentru volumul *Eleusis*, ilustrațiile infantile la poemul *După melci*) – dar cuprinde mai ales o examinare, amănunțită și comparativă, a numeroaselor ilustrații la cărțile lui Lewis Carroll (*Alice în țara minunilor*, *Alice în țara din oglindă*): între care apar mari diferențe de normalizare, focalizare, abstractizare. Seriile de gravuri ale lui Hogarth sunt interpretate prin prisma legăturii cu romanul englez din aceeași epocă.

Alte idei demne de reținut din demonstrația autoarei privesc: jocul subtil dintre raportarea imaginii la textul literar și criteriile sale pur plastice de organizare internă; relația imaginii cu textul literar (poem, roman), dar și cu arta dramatică (de care e cea mai apropiată în măsura în care oferă privitorului o scenă) și chiar (în cazul benzii desenate) cu filmul; dificultatea de a transpune în imagine nu numai succesiunea în timp caracteristică unei narațiuni, ci și perspectiva subiectivă (persoana I singular).

Limbajul vizual e descris în această carte ca limbaj într-un sens larg semiotic; nu lipsesc însă interesante observații asupra rolului limbii în stabilirea gradului de narativitate a imaginii: tipologia titlurilor de picturi, în relație cu imaginea; încercările de a transpune în imagine nonsensul, jocul de cuvinte; implicarea în imagine a textului (dialog, onomatopoeie) în special banda desenate – considerată „artă narativă prin excelență”.

Clar, elegant, articulat inteligent, discursul despre relația dintre imagine și literatură e și o mărturie indirectă a fascinației resimțite față de imagine de către cei care se ocupă de cuvinte.

(România Literară)

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, prin valorificarea textului citat:

1. Menționează numele autoarei și titlul studiului la care se referă articolul Rodică Zafiu.
2. Precizează două trăsături specifice postmodernismului.
3. Indică direcțiile de abordare reunite de Alexandra Vrânceanu pentru a explica relația dintre cuvânt și imagine.
4. Transcrie, din text, o definiție a interdisciplinarității.
5. Prezintă, valorificând textul dat, relația dintre literatură și artele vizuale.

B. (10 puncte)

Imaginează-ți că discuți în contradictoriu cu un coleg pe tema accesibilității mesajului în literatură, respectiv în pictură.

Redactează un schimb de 10 replici, care să dezvolte tematica propusă.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

1. Precizează scopul pe care îl are site-ul www.nuintra.ro.
2. Explică, într-un text de cel mult 20 de rânduri, relația dintre mesajul verbal și elementele componente ale paginii de internet.

